

Foto: Linnéa Karemo /IKON

Uppdraget

Församlings instruktion

2019–2022

Dnr F2017-1044:4 /1.1

Svenska kyrkan
LULEÅ DOMKYRKO FÖRSAMLING

Församlingsinstruktion för Luleå domkyrkoförsamling 2019–2022

Status: Antagen av Kyrkofullmäktige 2018-11-13 och utfärdad av Domkapitlet, Luleå stift, i januari 2019.

Senast uppdaterad: 2019-02-06.

Luleå domkyrkoförsamling

Kyrkogatan 7C

972 32 Luleå

Telefon: 0920-26 48 00

Innehåll

Inledning	4
Om församlingen	5
År 2017 – ett ganska vanligt år	5
Bärs ekonomiskt av nästan 30 000 människor	5
Kyrkor, kapell och kyrkogårdar	5
Diakonins Hus och <i>Diakoni i centrum</i>	5
Geografiskt	5
Omvärlden – analys och slutsatser	6
Sammanfattning av omvärldsbeskrivning	6
Analys med slutsatser	6
Barnen – analys och slutsatser från barnkonsekvensanalys	8
Pastoralt program	9
Gudstjänst	9
Undervisning	10
Diakoni	11
Mission	12
Församlingen som flerspråkig kyrka	13
Övergripande inspirerande mål	13
Domkapitlets reglering av församlingens verksamhet	13
Utvärdering	13
Bilagor	14
Bilaga 1: Uppföljning 2019–2022	15
Balanserat styrkort 2019–2022	15
Ställningstaganden	16
Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018	17
Sammanfattning, analys och slutsatser	18
Omvärldsbeskrivning	20
Bilaga 3: Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018	27
Inledning	27
Beskrivning	27
Analys och slutsatser	28

Inledning

Den grundläggande uppgiften

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syfte är att människor skall komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission är fyra vinklar på en och samma uppgift. De hör alla samman och många gånger vandrar de också tillsammans.

Visionen *Se människan* och Guds kärleksfulla blick

Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. (Johannesevangeliet 3:16–17)

Gud ser oss människor med en blick fylld av kärlek, var vi än befinner oss i livet. Gud vill rädda oss från det onda. Han söker oss och längtar efter gemenskap. Därför kommer Jesus till oss som ett litet, värnlöst barn som vi får ta emot, se och älska. "Åt alla dem som tog emot honom, gav han rätten att bli Guds barn" (ur Johannesevangeliet 1:12). Himmelriket blir verklighet när vi själva blir som barn och låter Jesus ta emot, se och älska oss – och när vi ser Jesus i varandra.

Församlingens arbete, även styrning och ledning, stödjande verksamhet och begravningsverksamhet, inspireras av församlingens vision *Se människan*. Det liv och driv som visionen uttrycker, har sitt ursprung i Guds kärleksfulla blick.

Fyra samverkande fokus

I församlingen finns fyra samverkande fokus för kloka vägval och en god utveckling av arbetet. Församlingen ska

- se och möta människor med en *omsorgsfull service*: Att utifrån kristet perspektiv vara lyhörd för människans andliga, själsliga och kroppsliga behov – som tjänare med Kristus sinnelag (Filipperbrevet 2).
- *våga se verkligheten inför framtiden*: att lära av fakta och erfarenhet och på så vis möta framtiden – redo inför både befarad och efterlängtd utveckling. "Led mig i din sanning, lär mig, du som är min Gud, min räddare" (ur Psaltaren 25:5)
- *verka för motiverande, delaktiga och kompetenta medarbetare*, stärkta i sin yrkesidentitet och del av helheten, såsom kroppsdelarna i Kristi kropp (Romarbrevet 12:4).
- arbeta för *långsiktigt hållbar utveckling*: att vara goda förvaltare av jorden och allting som människor ger till församlingen. När Gud skapat allting såg han att det var mycket gott. På samma sätt får vi se skapelsen och förundras över allt gott. Och vi får ta oss an den uppgift Gud ger oss: att ta väl hand om den. (1 Mosebok 1)

*Gud, väck oss till ansvar och omsorg
så att vi blir tecken för ditt rike.
Amen.*

Om församlingen

År 2017 – ett ganska vanligt år

År 2017 har Luleå domkyrkoförsamling firat mer än 1700 gudstjänster i kyrkor och runtom i samhället, besökt äldrevården över 90 gånger samt förskolor och skolor minst 200 gånger. Församlingen har bjudit in till 96 konserter och musikgudstjänster och arrangerat drygt 1200 ytterligare tillfällen för människor från *alla* åldersgrupper att mötas, sjunga och musicera, samtala, fördjupa sig i kristen tro, engagera sig för internationell diakoni och mission, be och skapa. Och församlingens volontärer har sammanlagt gett åtminstone 17 000 timmar av sin tid till församlingens arbete.

Livets stora stunder har delats i församlingens kyrkor och kapell – när människor döpts, konfirmerats, gift sig, vigts till präster eller diakoner och när människor följt sina nära till den sista vilan.

Församlingen har varit kyrka i och för samhället. Både som kristna individer och som organisation i samverkan med skolor, kommunen, olika intresseorganisationer, systerkyrkor och samfund och andra.

I det tysta har anställda och volontärer och andra kristna mött människor i samtal – i kyrkor och hem, i affären och på gatan. I vardag, högtid och krissituation. Församlingen har gett handfast hjälp till självhjälp, stöd och andrum samt fördelat mat och pengar till människor i lägen där livet verkligen kört ihop sig.

Bärs ekonomiskt av nästan 30 000 människor

År 2017 bars församlingens verksamhet ekonomiskt av 28 969 människor i Luleå, ca 67 % av alla som bor inom församlingen. Detta ekonomiska stöd organiseras genom medlemskap i Svenska kyrkan.

Kyrkor, kapell och kyrkogårdar

Församlingen har fyra kyrkor: Luleå domkyrka, Örnäsets kyrka, Hertsökyrkan och Mjölkkuddskyrkan. Dessutom finns tre kapell: Ljusets och Hoppets kapell på Örnäskyrkogården samt Småskärs kapell i Luleå skärgård. Förutom Örnäskyrkogården, ligger även Innerstadens kyrkogård inom församlingen.

Diakonins Hus och *Diakoni i centrum*

Sedan 2018 driver församlingen projektet *Diakoni i centrum* i centralt belägna Diakonins Hus, tillsammans med Nederluleå församling. Projektet är en stor kraftsamling för diakonin (kyrkans sociala arbete) i Luleå. Ambitionen är att projektet ska permanentas från 2020 och framåt.

Geografiskt

Luleå domkyrkoförsamling omfattar centrala Luleå, Östermalm, Bergviken, Kalkällan, Klintbacken, Mjölkkudden, Munkeberg, Notviken, Tuna, en del av Karlsvik, Björkskatan, Hertsön, Kronan, Lerbäcken, Lulsundet, Lövskatan, Malmudden, Skurholmen, Svartöstan och Örnäset.

Församlingen finns till för alla som bor, arbetar eller är på besök i församlingen.

Omvärlden – analys och slutsatser¹

Sammanfattning av omvärldsbeskrivning

- Det tycks finnas en stor vilja till ideellt engagemang i sociala frågor, dock föredrar ideella ofta att engagera sig under mer lösa former än tidigare.
- Kännedomen om vad Svenska kyrkan gör och den upplevda personliga relevansen av Svenska kyrkan är låg.
- Det finns upplevelser om att vi lever i en tid som är orolig och alltmer polariserad.
- Medlemstalen i församlingen väntas fortsätta sjunka.
- Hertsön, Notviken och Örnäset är socioekonomiskt mer utsatta bostadsområden. De områdena har även högst andel utrikesfödda (15–20%).
- Det råder bostadsbrist, men kommunen bygger intensivt. Bostadsområdet Kronan väntas växa ytterligare en hel del. Centrum kommer att förtätas och byggas på höjden.
- Hertsön är det barnrikaste området.
- Klart flest av församlingens äldre har sina boenden i centrum.
- Många sverigefinländare bor i kommunen.
- Många människor bor i och passerar centrum för skola och arbete. Människor i utsatta livssituationer blir också synliga i centrum.

Analys med slutsatser

Analysen är gjord utifrån fyra perspektiv: Människan (alla som vistas inom församlingens gränser), utveckling, medarbetare och ekonomi. I praktiken samspelar de fyra perspektiven och många gånger går de in i varandra. De fungerar dock som en utgångspunkt för analysen. Analysen kompletteras av en separat *Barnkonsekvensanalys*.

Människan

VISA PÅ KYRKANS RELEVANS

Svenska kyrkan har en mycket god kompetens inom livsfrågor och inom att ge stöd till människor i olika livssituationer. *Samtidigt* lever vi i en omvärld där kännedomen om vad kyrkan gör är delvis låg och där många människor upplever att kyrkan inte har någon personlig relevans för dem. Därför behöver församlingen

1. **Lyssna, agera, reflektera:** Lyssna efter människors behov och frågor – och som svar utforma gudstjänster och verksamheter samt kommunicera. Olika delar av församlingen har olika behov och förutsättningar, vilket också speglas och alltmer bör speglas i församlingens verksamhet och prioriteringar.
2. **Öka hemkänslan:** arbeta med att göra i första hand gudstjänsten och gudstjänstrummet, men även andra verksamheter, till "hemma" för fler. Kyrkomusiken och andra kulturella uttryck, samverka med olika organisationer samt bemötande är nycklar i arbetet.

¹ Ur *Bilaga 2: Omvärldsanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018*.

3. **Ytterligare synliggöra** vad kyrkan gör för allt fler människor. Varje dag, varje vecka, varje år möter människor andra människor och Gud i församlingens sammanhang. Alla som är en del av Svenska kyrkan kan med rätta känna sig stolta över att vara en del av allt gott som sker för såväl samhälle som individer. Genom att berätta om vad kyrkan gör och att berätta vidare, får fler chans att se.

MÖTA ENSAMHET OCH SPLITTRANDE KRAFTER

I samhället finns berättelser och erfarenheter om en orolig värld och en ökad polarisering. Här behövs evangeliet, här behövs kyrkan. Inspirerade av evangeliet kan församlingen möta ensamhet och splittrande krafter, genom att

- skapa sammanhang där människor möts bortom upplevda gränser, till exempel mellan olika åldrar, ursprung, åsikter, livssituationer, förutsättningar och förkunskaper.
- först lyssna till människors oro – och sedan möta den med evangeliets hopp och kärleksbudskap.

Utveckling

BEREDSKAP FÖR BEFARAD OCH EFTERLÄNGTAD UTVECKLING

Svenska kyrkan står sedan länge i en omfattande förändringsprocess och församlingarna behöver vara beredda på ytterligare förändring. Ofta talas det om konsekvenserna av minskade ekonomiska förutsättningar – men församlingarna behöver också vara beredda på att möta efterlängtd utveckling: att välkomna nya människor i alla åldrar och livssituationer till gudstjänster och andra verksamheter – och våga tänka annorlunda.

LYSSNA, AGERA, REFLEKTERA

Se punkt 1 i perspektivet *Människan* ovan.

EN GOD OCH UPPSKATTAD SAMHÄLLSBYGGARE

Församlingen är idag en god och uppskattad samhällsbyggare. Det är en nyckel i arbetet för församlingens relevans och synlighet – och samtidigt en förutsättning för den grundläggande uppgiften.

Medarbetare

VOLONTÄRARBETE

Det finns en vilja bland människor att engagera sig ideellt, särskilt kring sociala frågor. Församlingen kan ta vara på denna vilja i större utsträckning. Det kräver en genomtänkt strategi för hur människors kompetens och tid tas vara på, hur volontärbetet kan underlättas och kommuniceras. Det kan också innebära förändringar i de anställdas arbetsätt.

Ekonomi

Trenden i medlemsutvecklingen visar att församlingens intäkter kommer att minska. Samtidigt kvarstår eller rent av ökar behovet. Det kräver väl genomtänkta prioriteringar och förberedelser inför den verklighet som väntar. Se ovan.

Barnen – analys och slutsatser från barnkonsekvensanalys²

Luleå domkyrkoförsamling vill verka för att barn och unga ska lära känna och leva med Gud. Det kräver att församlingen lyssnar både utåt och inåt, för att allt eftersom forma verksamheten efter hur samhället ser ut. Kyrkan är och har alltid varit i rörelse för att fullgöra sitt uppdrag.

När den psykiska ohälsan är så pass utbredd, vill Luleå domkyrkoförsamling vara med och skapa känsla för mening och sammanhang. Församlingen ska ge utsatta familjer och unga möjlighet till diakonalt samtalsstöd för grupp och individ. Församlingens anställda och volontärer ska arbeta tillsammans för barnens väl.

Hertsön och Mjölkudden är de barnrikaste områdena. Luleå domkyrkoförsamling vill därför satsa på gudstjänster och verksamheter som passar barn och deras vuxna i dessa områden. Samtidigt ska barn alltid känna sig välkomna till den kyrka de kommer, oavsett vilken kyrka det är. Särskilt Luleå domkyrka behöver anpassas bättre för barn och unga.

Församlingen har ett rikt utåtriktat arbete i förskolor och skolor, genom lektioner och mingel i lokalerna. Församlingen finns också representerad i skolornas krisgrupper. I arbetet med skolor möter församlingen många barn och unga. Luleå domkyrkoförsamling ska värna om detta arbete, genom att vårda relationerna och reflektera kring hur kyrkans identitet kommer till uttryck.

Barnverksamheten i församlingens lokaler utgörs mestadels av *Liten och stor* (0-6 år och deras vuxna), *Efter plugget* (7-12 år) och barnkörer. Det är verksamhet som skapar mening och samvaro för såväl vuxna som barn. Luleå domkyrkoförsamling ska vara lyhörd så att kraften läggs där behoven och förutsättningarna finns.

Utifrån kunskap om barnfattigdom och erfarenhet från barn och unga med särskild socioekonomisk utsatthet, ska Luleå domkyrkoförsamlings konfirmandverksamhet och dess läger även fortsättningsvis vara avgiftsfria.

Ungdomar är rörliga. Luleå domkyrkoförsamling ska möta detta genom att ta vara på samverkansmöjligheter som stärker arbetet med konfirmander och andra ungdomar, såväl internt som externt.

För att ungdomarna ska kunna känna sig hemma i församlingen, behöver de utrymme – såväl rent fysiskt som socialt, idémässigt och andligt. Församlingen ska ta tillvara på ungdomarnas idéer och engagemang. För att lyfta fram ungdomarnas plats i gudstjänsten, ska ungdomsgruppen knytas närmare arbetet med gudstjänster.

Läger ger barn och unga värdefulla upplevelser. Luleå domkyrkoförsamling vill erbjuda trygga läger. Inför varje läger som församlingen planerar, ska en risk- och sårbarhetsanalys genomföras.

² Ur *Bilaga 3: Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018*.

Pastoralt program

Gudstjänst

Hylla Herren, hela världen, tjäna Herren med glädje, träd fram inför honom med jubelrop! Besinna att Herren är Gud, han har gjort oss och vi är hans, hans folk, fåren i hans hjord. Gå in genom hans portar med tacksägelse, kom till hans förgårdar med lovsång. Tacka honom, prisa hans namn, ty Herren är god, evigt varar hans nåd, från släkte till släkte hans trofasthet. (Psaltaren 100)

Gudstjänsten är församlingens centrum, där vi möter Gud i Ordet, bönen, predikan, sången, musiken och tydligast i sakramenten (dopet och nattvarden).

Nattvarden gör oss till ett med Kristus. Den gör oss till ett med den världsvida kyrkans tillbedjan och lovsång samt förbereder oss för den himmelska gemenskapen:

Närhet, ljus och ingen utanför, en fattigmåltid, enkelt vin och bröd, en kärleksfest med himmelskt överflöd. Gud är en av oss vid detta bord. (Svenska Psalmboken 396:5)

Jesus säger: "Kom" och bjuder in var och en till en trosgemenskap bortom de gränser som kan dras av åsikter, fysiska och psykiska förutsättningar, livssituation, ålder, social status, förkunskaper, ursprung och annat. Därför ska församlingen verka för att gudstjänsten ska vara varm, välkomnande och tillgänglig för alla. Församlingen har ett särskilt uppdrag att skapa rum för barn och ungdomar³:

Jesus såg barnen och sa: "Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem. (Markusevangeliet 10:14-16)

Högmässan är församlingens hjärta och den firas varje vecka. Det är den gudstjänst som innehåller den allra rikaste liturgin. Därutöver firas gudstjänster på många olika sätt.

Sången och musiken i gudstjänsten är en omistlig del av församlingens liv. Liksom Ordet och bönen, är sången och musiken inspirerad av den Heliga Anden och gestaltar djupet av människans liv tillsammans med Gud – såväl när livet präglas av kamp som av lovsång.

Gudstjänsten lever vidare inom oss och följer oss i liv och tjänst i vardagen. Den Heliga Anden ger kraft och tröst, tänds och sänder oss till att våga leva evangeliet i ord och handling i möten med medmänniskor.

Inspirerande mål

- Möjliggöra att gudstjänsten och dess musik når fram och är relevant i människors liv. Barnen ska känna sig välkomna i alla kyrkor.
- Öka antalet dop och stärka dopuppföljningen.

³ Läs mer i *Bilaga 2: Handlingsplan 0-18 år*

Undervisning

Församlingens undervisning ska syfta till att göra Jesus Kristus känd, trodd, älskad och efterföljd. I missionsbefallningen (Matteusevangeliet 18:18-20) uppmanar Jesus oss att göra *alla* folk till lärjungar, döpa dem och undervisa dem.

Därför ska undervisningen vara öppen och välkomnande för såväl barn⁴ som vuxna. Den ska inbjuda oss till dopet och till att leva vidare i dopet samt utformas utifrån kyrkans tradition och uppdrag. För att det ska kunna ske ett lärande, ska undervisningen anpassas efter de olika förutsättningar som människor har.

I missionsbefallningen ger Jesus oss också ett löfte: "Och jag är med er alla dagar, intill tidens slut". Det löftet om Jesus närvaro ska bära församlingens undervisning, så att människors tro, hopp och identitet växer sig starkare.

Herre, lär mig dina vägar, visa mig dina stigar. Led mig i din sanning, lär mig, du som är min Gud, min räddare, ständigt hoppas jag på dig.
(Psaltaren 25:4)

Undervisningen ska tydligt och frimodigt *berätta* om Kristus och om människors liv med Gud samt ge möjlighet att upptäcka bibelns budskap, bönen och gudstjänsten.

Undervisningen ska *lyssna* efter människors längtan efter sin Skapare, Frälsare och Hjälpare, på samma sätt som Jesus är lyhörd inför människors livssituationer och existentiella frågor.

I undervisningen *möts* människor och delar erfarenheter av tro och liv. I dessa möten finns en värdefull källa till ömsesidigt lärande om Gud. Delandet bidrar till fördjupad gemenskap och församlingens fortsatta växt.

Församlingen ska värna det utåtriktade arbetet i skolor och fortsätta söka former för hur vi kan vara kyrka även i miljöer där normer och lagar sätter andra ramar för hur vi kan uttrycka den kristna tron: "Ge oss din blick för dolda möjligheter. Ge fantasi att finna nya medel." (Ur Svenska psalmboken 288:3)

Det är en förutsättning att den som undervisar själv står i ett lärande och är förankrad i kyrkans erfarenhet. Den som undervisar behöver själv vara troende och öppen för ett andligt liv och växande. Medarbetare får därför möjlighet till utbildning och andlig fördjupning.

Inspirerande mål

- Värna om det utåtriktade arbetet bland barn och unga, genom att vårda relationer med andra organisationer och reflektera kring hur kyrkans identitet kommer till uttryck.
- Arbeta vidare för ett hållbart arbete med konfirmander som lockar allt fler, bland annat genom att söka goda samverkansformer.
- Arbeta vidare för en ungdomsverksamhet, där församlingen
 - a. söker givande samverkansformer såväl internt som med församlingar runtomkring,
 - b. tar vara på ungdomarnas idéer och engagemang och
 - c. värnar om ungdomarnas plats i gudstjänsten.
- Utvärdera former för vuxenundervisningen och arbeta fram riktningar för verksamheten framöver.

⁴ För mer om arbetet med undervisning bland barn och unga, se *Bilaga 5: Handlingsplan 0-18 år*.

Diakoni

Jesus Kristus är diakonins grund. I Jesus liv, genom hans sätt att se människor och i hans utgivande kärlek, får församlingen sin verkliga förebild i bön och handling. Diakoni är därför ett uttryck för Kyrkans innersta väsen och identitet.

Diakoni är hela församlingens uppdrag. Den föds genom människors engagemang och i diakonens särskilda uppdrag. Diakonin ska genomsyra alla våra verksamheter samt stråla värme och uttrycka tjänande.

Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag. (Galaterbrevet 6:2)

Gudstjänsten är central och allt diakonalt arbete utgår från gudstjänsten gemenskap. För att tydliggöra diakonins utgångspunkt ska diakonerna tjänstgöra i gudstjänsten regelbundet.

Jesus hjälp oss finna tid för det som vi nu ska göra. I vår brådska skapa frid. När du kallar, låt oss höra. Låt oss i din kärlek vandra, lär oss lita på varandra. (Psalmer i 2000-talet, 923:2)

Livet som människa är i sig utsatt. Vi kommer alla, någon gång i livet, att befinna oss i svårigheter. Diakonin ska möta dem av oss som, oavsett orsak, är i tuffa situationer. Det diakonala uppdraget bär ett ansvar att se, möta, följa och stödja till upprättelse. Diakonin ska bemyndiga människor och ge hjälp till självhjälp. Den ska vara synlig, handfast och villkorslös. Diakonin är inte ett medel för att nå andra mål. Diakonin är en röst som motarbetar företeelser som gör att människan får sin värdighet kränkt.

Församlingen ska kontinuerligt analysera det diakonala behovet utifrån sin kallelse och tidens förändring.

I detaljer drunknar vi och förlorar perspektivet. Låt oss inte gå förbi det väsentliga i livet. Hjälp oss att bedöma riktigt vad vi, Gud, skall anse viktigt. (Psalmer i 2000-talet, 923:3).

För att kunna vara en diakoni i tiden, behöver det diakonala arbetet i Luleå bäras gemensamt av diakonerna i Luleå. Diakonin behöver också inbjudas, rusta och uppmuntra volontärer till att ta ett gemensamt diakonalt ansvar.

Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till. (Efesierbrevet 2:8-10)

Församlingens *Diakonipastoral*⁵ är utgångspunkten och *Diakoni i centrum* i Diakonins Hus är knutpunkten för diakonins utveckling.

Inspirerande mål

- Arbeta vidare för en diakoni i rörelse, som följer den föränderliga verkligheten – djupt förankrad i kyrkans uppdrag.
- Se över och utveckla församlingens volontärarbete.

⁵ Se Bilaga 4: *Diakonipastoralen*.

Mission

Jesus säger: "Kom!" och välkomnar oss till en gemenskap med Gud och människor som sträcker sig över hela världen, genom alla tider. I den gemenskapen förenas vi i bön för hela skapelsens befrielse och upprättelse – att Guds rike förverkligas. I den gemenskapen ger Gud oss ett uppdrag – mission – att bjuda in människor i alla åldrar och uttrycka evangeliet i ord och handling, genomsyrat av kärleken till Gud och medmänniskan.

Församlinglivet ska vara öppet och välkomnande. Det är också nödvändigt att församlingen går ut, som Jesus kallar oss att göra, för att göra hans närvaro synlig där människor är – i skolor, på vård- och omsorgsboenden, i hem, på gator och andra platser.

Jorden är Herrens med allt den rymmer, världen och alla som bor i den (Psaltaren 24:1-2). Församlingen ska verka för att missionsuppdraget utförs både lokalt och globalt:

Ty ingen av oss lever för sin egen skull, och ingen dör för sin egen skull. Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren. (Romarbrevet 14:7-8)

Vi tillhör en universell kyrka, en världsvid gemenskap kring Kristus. Församlingen verkar för internationell diakoni och mission genom bland annat insamling av pengar till Svenska kyrkans internationella arbete, informationsinsatser om Fairtrade och rättvis handel samt genom samverkan med andra goda krafter gällande både opinionsarbete och insamling. Församlingen värnar om gemenskapen med olika kristna samfund i Luleå, genom gemensamma aktiviteter, samtal och gudstjänstliv.

Församlingen ska vara en klok förvaltare såväl av jorden och miljön, som av de pengar och den tid och kraft som människor ger till församlingen. "Herre, du har anförtrott oss en uppgift i din kyrka. Lär oss bruka det vi fått så det växer till i styrka." (Psalmer i 2000-talet, 923:1)

Församlingens kommunikation pågår ständigt. Ord och handling, sång och musik, miljöer och bildspråk, tystnad och samtal, berättar något om kyrkan – och därför ytterst om Gud.

Några fariseer i folkmassan sade då till honom: "Mästare, säg åt dina lärjungar att sluta." Han svarade: "Jag säger er att om de tiger kommer stenarna att ropa." (Lukasevangeliet 19:39-40)

Kommunikationen ska vara som en doft av evangeliet; av öppenhet, närvaro och hopp. Alla kan bidra till en god kommunikation, där värdefulla relationer skapas och stärks. God och tillgänglig information är viktig för att människor ska kunna veta vad Svenska kyrkan gör och står för samt vad ens kyrkotillhörighet kan betyda för en själv – och för andra människor.

Församlingens mission utgår från att vi alla är skapade till Guds avbilder, såväl lika som unika och oändligt älskade i Guds ögon. Många bland oss människor tvivlar på sitt eget värde, livets mening och Guds existens. Många brottas med skuld och skam. Vi alla behöver utmanas av evangeliet och vi behöver bära fram det till varandra. Då kan människor alltmer komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap kan skapas och fördjupas, Guds rike förverkligas och skapelsen återupprättas.

Inspirerande mål

- Öka medvetenheten kring – och ta ställning till – hur församlingen ska missionera.
- Att församlingen alltmer ska fungera som ett exempel på en hållbar livsstil.

Församlingen som flerspråkig kyrka

Församlingsarbete med olika språk är en del i att vara en trosgemenskap kring Kristus som välkomnar alla. Församlingen ser mångfalden med olika språk och kulturer som rikedom i kyrkan och vill erbjuda utrymme för och uppmuntra människor från olika kulturella och språkliga miljöer att bidra till och delta i församlingens liv på sina modersmål.

Församlingen firar gudstjänst och har verksamhet på flera olika språk, bland annat på finska, engelska och teckenspråk. Dessutom arrangeras återkommande dagar kring samisk kultur och de samiska språken.

Många människor med finska rötter bor i Luleå. Därför bedriver Luleå domkyrkoförsamling och Nederluleå församling tillsammans en hel del verksamhet på finska. Verksamheten bärs av en finskspråkig diakon, en finskspråkig präst samt volontärer. Även andra medarbetare som talar finska och meänkieli deltar i arbetet.

Inspirerande mål

Se övriga mål i pastorala programmet.

Övergripande inspirerande mål

- Rusta församlingen inför en framtid med andra ekonomiska villkor, genom att
 - a. söka kloka vägar för att minska kostnader långsiktigt, och
 - b. göra välreflekterade satsningar som ligger nära kyrkans grundläggande uppdrag.

Domkapitlets reglering av församlingens verksamhet

Nattvard firas i huvudgudstjänst minst två söndagar per månad i församlingen. Luleå domkyrkoförsamling följer Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbete och har för detta utarbetat en handlingsplan.

Behörighetsnivån för kyrkomusiker som avses enligt 34 kap. KO ska vara kantor/organist. Luleå domkyrkoförsamling ska ha minst fem kyrkomusiker: en tjänst på A-nivå, två tjänster på B-nivå och två tjänster på C-nivå⁶.

Utvärdering

Församlingsinstruktionen följs upp årligen i samband med delårsrapporter samt bokslut. Utgångspunkt för uppföljningen är *Bilaga 1: Uppföljning 2019-*

⁶ A-nivå: försteorganist, motsvarar organist med masterpåbyggnad inom orgel eller kör. B-nivå: motsvarar organist med 3 eller 4 årig utbildning på musikhögskola. C-nivå: motsvarar kantor med examen från folkhögskola.

2022 som fungerar som en sammanfattning av församlingsinstruktionens riktningar.

Inför framtagandet av nästa församlingsinstruktion, ska denna församlingsinstruktion utvärderas.

Bilagor

Bilaga 1: *Uppföljning 2019-2022*

Bilaga 2: *Omvärldsanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018*

Bilaga 3: *Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018*

Bilaga 4: *Diakonipastoral*

Bilaga 5: *Handlingsplan 0-18 år*

Församlingsinstruktionen och dess bilagor återfinns på⁷:

<http://www.svenskakyrkan.se/luleadomkyrko/fin>

⁷ Denna webbsida publiceras senast efter att Domkapitlet tagit ställning till församlingsinstruktionen.

Uppföljning 2019–2022

Balanserat styrkort 2019–2022

Församlingsinstruktionens fyra, samverkande fokus och inspirerande mål sammanställs i ett balanserat styrkort för grundläggande uppgiften:

Perspektiv: <i>strategi</i> – framgångsfaktor		Inspirerande mål 2019–2022 (Ur Församlingsinstruktionen för Luleå domkyrkoförsamling)
VISION: Se människan	Människan <i>Omsorgsfull service – Fördjupad förståelse av uppdraget</i>	<p>❶ Möjliggöra att gudstjänsten och dess musik når fram och är relevant i människors liv. Barnen ska känna sig välkomna i alla kyrkor.</p> <p>❷ Värna om det utåtriktade arbetet bland barn och unga, genom att vårda relationer med andra organisationer och reflektera kring hur kyrkans identitet kommer till uttryck.</p> <p>❸ Arbeta vidare för ett hållbart arbete med konfirmander som lockar allt fler, bland annat genom att söka goda samverkansformer.</p> <p>❹ Arbeta vidare för en ungdomsverksamhet, där församlingen a) söker givande samverkansformer såväl internt som med församlingar runtomkring, b) tar vara på ungdomarnas idéer och engagemang och c) värnar om ungdomarnas plats i gudstjänsten.</p> <p>❺ Utvärdera former för vuxenundervisningen och arbeta fram riktningar för verksamheten framöver.</p> <p>❻ Arbeta vidare för en diakoni i rörelse, som följer den föränderliga verkligheten – djupt förankrad i kyrkans uppdrag.</p>
	Utveckling <i>Våga se verkligheten inför framtiden – Utvärdera och reflektera över verksamheten</i>	<p>❼ Öka antalet dop och stärka dopuppföljningen.</p> <p>❽ Öka medvetenheten kring – och ta ställning till – hur församlingen ska missionera.</p> <p>❾ Rusta församlingen inför en framtid med andra ekonomiska villkor, genom att a) söka kloka vägar för att minska kostnader långsiktigt, och b) göra välreflekterade satsningar som ligger nära kyrkans grundläggande uppdrag.</p>
	Medarbetare <i>Motiverade och kompetenta medarbetare – God och utvecklande arbetsmiljö</i>	<p>❿ Se över och utveckla församlingens volontärarbete.</p>
	Ekonomi <i>Långsiktigt hållbar utveckling – Gott förvalterskap</i>	<p>⓫ Att församlingen allt mer ska fungera som ett exempel på en hållbar livsstil.</p>

Ställningstaganden

Utöver det som formuleras i de inspirerande målen, finns ett antal ställningstaganden i församlingsinstruktionen. Domprost ansvarar för att dessa efterlevs. Här följer en sammanställning, med hänvisning till var i församlingsinstruktionen de återfinns inom parentes:

- Utifrån kunskap om barnfattigdom och erfarenhet från barn och unga med särskild socioekonomisk utsatthet, ska Luleå domkyrkoförsamlings konfirmandverksamhet och dess läger även fortsättningsvis vara avgiftsfria. (Barnkonsekvensanalysen)
- Läger ger barn och unga värdefulla upplevelser. Luleå domkyrkoförsamling vill erbjuda trygga läger. Inför varje läger som församlingen planerar, ska en risk- och sårbarhetsanalys genomföras. (Barnkonsekvensanalysen)
- Högmässan är församlingens hjärta och den firas varje vecka. (Pastorala programmet, gudstjänst)
- Gudstjänsten är central och allt diakonalt arbete utgår från gudstjänsten gemenskap. För att tydliggöra diakonins utgångspunkt ska diakonerna tjänstgöra i gudstjänsten regelbundet. (Pastorala programmet, diakoni)
- Det är en förutsättning att den som undervisar själv står i ett lärande och är förankrad i kyrkans erfarenhet. Den som undervisar behöver själv vara troende och öppen för ett andligt liv och växande. Medarbetare får därför möjlighet till utbildning och andlig fördjupning. (Pastorala programmet, undervisning)

Omvärldsanalys 2018

Innehåll

Innehåll	17
Sammanfattning, analys och slutsatser	18
Sammanfattning av omvärldsbeskrivning	6
Analys med slutsatser	6
Människan.....	6
Utveckling.....	7
Medarbetare.....	7
Ekonomi.....	7
Omvärldsbeskrivning.....	20
Kommunen som helhet	20
Invånare och näringar	20
Kommunen växer – och bygger.....	20
Församlingens geografiska område	20
Med rötterna i ett annat land.....	22
Socioekonomiska förhållanden.....	22
Tendenser i samhället.....	23
Färre <i>medlemmar</i> i Svenska kyrkan och civilsamhället i stort.....	23
... men växande vilja att engagera sig	24
Bilderna av och kännedomen om Svenska kyrkan	24
Är samhället mer oroligt och polariserat?	24
Noter om källor	26

Framtagande: Omvärldsanalysen är gjord under mars-maj 2018. Beskrivningen har förberetts av kommunikatör Charlotta Karlsson och domprost Charlott Rehnman. En arbetsgrupp har sedan färdigställt beskrivningen samt analyserat och dragit slutsatser. Arbetsgruppen bestod av Ove Bucht, Anna-Sol Renberg och Anders Johansson från Kyrkorådet samt kommunikatör Charlotta Karlsson.

Senast uppdaterad: 2018-05-08.

Sammanfattning, analys och slutsatser

Sammanfattning av omvärldsbeskrivning

- Det tycks finnas en stor vilja till ideellt engagemang i sociala frågor, dock föredrar ideella ofta att engagera sig under mer lösa former än tidigare.
- Kännedomen om vad Svenska kyrkan gör och den upplevda personliga relevansen av Svenska kyrkan är låg.
- Det finns upplevelser om att vi lever i en tid som är orolig och alltmer polariserad.
- Medlemstalen i församlingen väntas fortsätta sjunka.
- Hertsön, Notviken och Örnäset är socioekonomiskt mer utsatta bostadsområden. De områdena har även högst andel utrikesfödda (15–20%).
- Det råder bostadsbrist, men kommunen bygger intensivt. Bostadsområdet Kronan väntas växa ytterligare en hel del. Centrum kommer att förtätas och byggas på höjden.
- Hertsön är det barnrikaste området.
- Klart flest av församlingens äldre har sina boenden i centrum.
- Många sverigefinländare bor i kommunen.
- Många människor bor i och passerar centrum för skola och arbete. Människor i utsatta livssituationer blir också synliga i centrum.

Analys med slutsatser

Analysen är gjord utifrån fyra perspektiv: Människan (alla som vistas inom församlingens gränser), utveckling, medarbetare och ekonomi. I praktiken samspelar de fyra perspektiven och många gånger går de in i varandra. De fungerar dock som en utgångspunkt för analysen. Analysen kompletteras av en separat *Barn- och konsekvensanalys*.

Människan

VISA PÅ KYRKANS RELEVANS

Svenska kyrkan har en mycket god kompetens inom livsfrågor och inom att ge stöd till människor i olika livssituationer. *Samtidigt* lever vi i en omvärld där kännedomen om vad kyrkan gör är delvis låg och där många människor upplever att kyrkan inte har någon personlig relevans för dem. Därför behöver församlingen

4. **Lyssna, agera, reflektera:** Lyssna efter människors behov och frågor – och som svar utforma gudstjänster och verksamheter samt kommunicera. Olika delar av församlingen har olika behov och förutsättningar, vilket också speglas och alltmer bör speglas i församlingens verksamhet och prioriteringar.
5. **Öka hemkänslan:** arbeta med att göra i första hand gudstjänsten och gudstjänstrummet, men även andra verksamheter, till "hemma" för fler. Kyrkomusiken och andra kulturella uttryck, samverkan med olika organisationer samt bemötande är nycklar i arbetet.
6. **Ytterligare synliggöra** vad kyrkan gör för allt fler människor. Varje dag, varje vecka, varje år möter människor andra människor och

Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018

Gud i församlingens sammanhang. Alla som är en del av Svenska kyrkan kan med rätta känna sig stolta över att vara en del av allt gott som sker för såväl samhälle som individer. Genom att berätta om vad kyrkan gör och att berätta vidare, får fler chans att se.

MÖTA ENSAMHET OCH SPLITTRANDE KRAFTER

I samhället finns berättelser och erfarenheter om en orolig värld och en ökad polarisering. Här behövs evangeliet, här behövs kyrkan. Inspirerade av evangeliet kan församlingen möta ensamhet och splittrande krafter, genom att

- skapa sammanhang där människor möts bortom upplevda gränser, till exempel mellan olika åldrar, ursprung, åsikter, livssituationer, förutsättningar och förkunskaper.
- först lyssna till människors oro – och sedan möta den med evangeliets hopp och kärleksbudskap.

Utveckling

BEREDSKAP FÖR BEFARAD OCH EFTERLÄNGTAD UTVECKLING

Svenska kyrkan står sedan länge i en omfattande förändringsprocess och församlingarna behöver vara beredda på ytterligare förändring. Ofta talas det om konsekvenserna av minskade ekonomiska förutsättningar – men församlingarna behöver också vara beredda på att möta efterlängtd utveckling: att välkomna nya människor i alla åldrar och livssituationer till gudstjänster och andra verksamheter – och våga tänka annorlunda.

LYSSNA, AGERA, REFLEKTERA

Se punkt 1 i perspektivet *Människan* ovan.

EN GOD OCH UPPSKATTAD SAMHÄLLSBYGGARE

Församlingen är idag en god och uppskattad samhällsbyggare. Det är en nyckel i arbetet för församlingens relevans och synlighet – och samtidigt en förutsättning för den grundläggande uppgiften.

Medarbetare

VOLONTÄRARBETE

Det finns en vilja bland människor att engagera sig ideellt, särskilt kring sociala frågor. Församlingen kan ta vara på denna vilja i större utsträckning. Det kräver en genomtänkt strategi för hur människors kompetens och tid tas vara på, hur volontärbetet kan underlättas och kommuniceras. Det kan också innebära förändringar i de anställdas arbetsätt.

Ekonomi

Trenden i medlemsutvecklingen visar att församlingens intäkter kommer att minska. Samtidigt kvarstår eller rent av ökar behovet. Det kräver väl genomtänkta prioriteringar och förberedelser inför den verklighet som väntar. Se ovan.

Omvärldsbeskrivning

Kommunen som helhet

Invånare och näringar

Vid utgången av 2017 hade Luleå kommun 77 470 invånare.

De största arbetsgivarna inom kommunen är (i stigande ordning) SSAB, Luleå tekniska universitet, Region Norrbotten och Luleå kommun. Tidigare har Luleå beskrivits som en industristad, men idag är det tjänstesektorn som står för merparten av arbetstillfällena samtidigt som tillverkningsindustrin krymper.ⁱ

Kommunen växer – och bygger

Kommunens folkmängd växer och väntas fortsätta växa med ungefär 500 medborgare per årⁱⁱ. I nuläget är det bostadsbrist, men sedan början på 2010-talet byggs allt mer för varje årⁱⁱⁱ.

En snabbt växande stadsdel inom församlingen är Kronan, vars folkmängd har tredubblats sedan 2010. Idag (2018) bor det ca 1 500 människor där i villor, radhus och flerbostadshus. Kommunen planerar att stadsdelen ska vara fullt utbyggd år 2030 – med 7 000 boende på området.^{iv}

Mellan Björkskatan och Bensbyn byggs områdena Hällbacken och Dalbo med huvudsakligen småhus. Områdena tillhör Nederluleå församling, men är en del av samma skolupptagningsområde som bostadsområdet Björkskatan.

Kommunen planerar även inför att förtäta och bygga centrum på höjden.

Församlingens geografiska område

Luleå domkyrkoförsamling är en stadsförsamling som omfattar flertalet av Luleås stadsdelar. Församlingen delas in i tre områden:

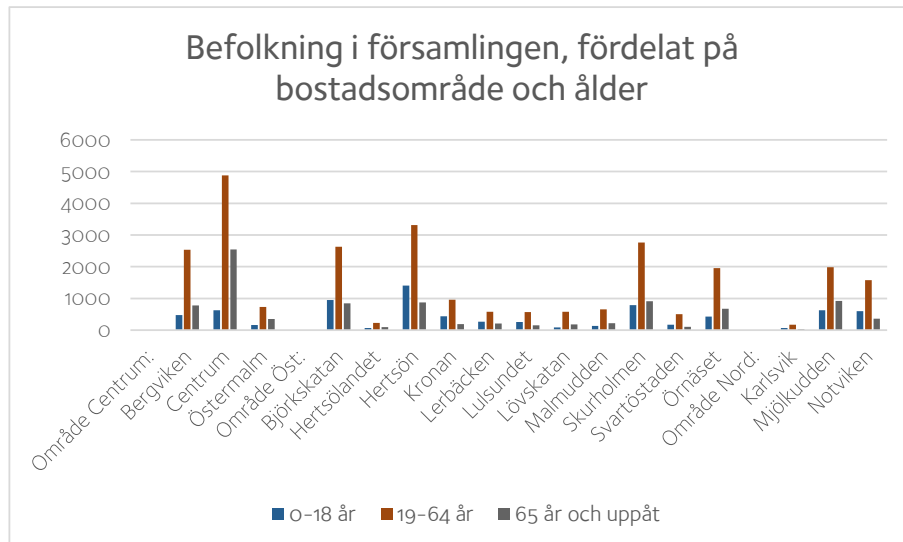
- **Centrum:** Centrala Luleå, Östermalm, Bergviken (inklusive Kalkkällan och Klintbacken).
- **Nord:** Mjöludden, Munkeberg, Notviken, Tuna, en del av Karlsvik.
- **Öst:** Hertsön, Kronan, Björkskatan, Lerbäcken, Lulsundet, Lövskatan, Malmudden, Skurholmen, Svartöstaden och Örnäset.

Vid slutet av 2016 var 43 383 människor bosatta inom församlingens geografiska gränser^v (se *Figur 1* med åldersfördelning).

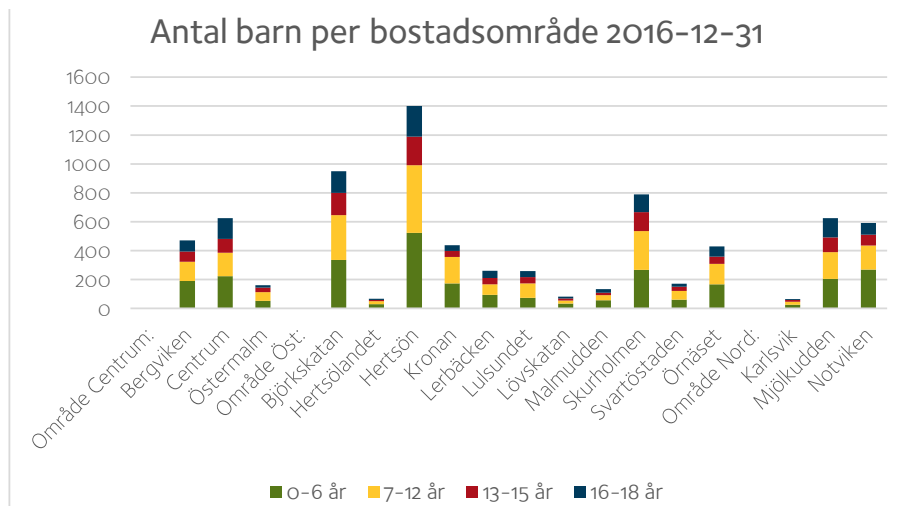
Församlingens uppdrag innefattar även de människor som under olika delar av dygnet vistas inom församlingen, utan att vara skrivna där. Över 10 000 människor pendlar in till i Luleå centrum för att arbeta. Många åker även till sina jobb på/i Notviken, Svartöstaden och Bergviken (ca 1 000–2 500 per bostadsområde).^{vi} I centrum finns även Luleå Gymnasieby, som på dagtid samlar ca 2 300 gymnasieelever från hela Luleå med omnejd^{vii}. Det är också i centrum som flyktingar och EU-medborgare i utsatta livssituationer blir tydligt synliga^{viii}.

Hertsön är det barnrikaste området med nära 1 400 barn och ungdomar 0–18 år (se *Figur 2*). Av de människor från 65 år och uppåt som bor inom församlingen, är den största andelen (27 %, drygt 2 500 människor) bosatta i centrum (se *Figur 3*).

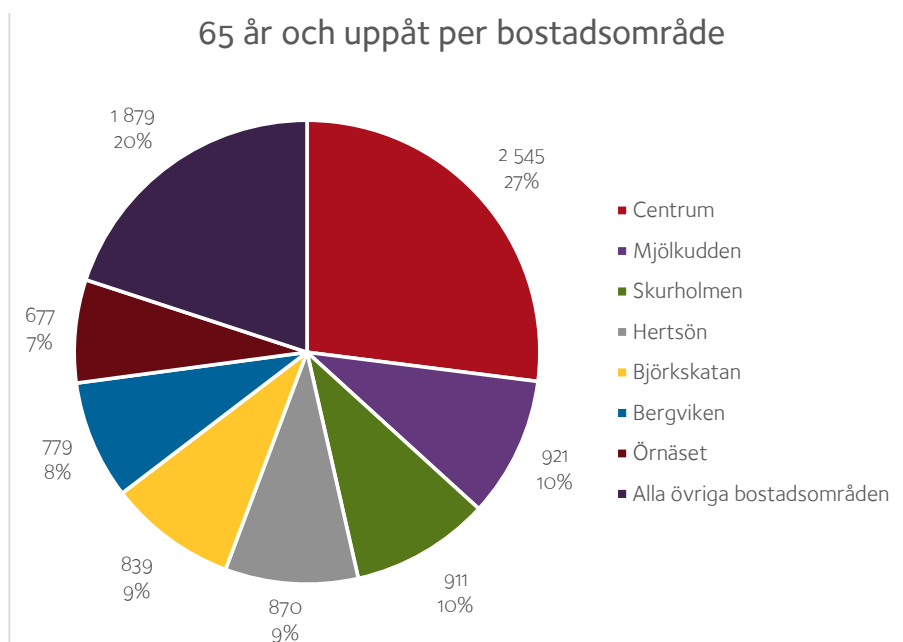
Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018

Figur 1 Källa: Luleå kommuns Befolkningsstatistik 2016-12-31.

Figur 2 Källa: Luleå kommuns befolkningsstatistik 2016-12-31.

Figur 3 Källa: Luleå kommuns befolkningsstatistik 2016-12-31.

Bilaga 2: Omvärldsanlys 2018

Det finns 15 vård- och omsorgsboenden, en gymnasieby, 17 grundskolor, 4 grundsärskolor och 29 förskolor i församlingen. Det finns också en öppen förskola i centrum sedan slutet på 2016 samt sex boenden för ensamkommande asylsökande barn (totalt 94 platser) inom församlingen.^{ix}

Församlingen samverkar med de inomkyrkliga väckelserörelserna Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS) och Luleå Fridsförbund som finns inom församlingens geografiska område. Församlingen har även ekumeniska samarbeten med frikyrkor och samfund inom församlingen.

Med rötterna i ett annat land

Nästan 13 000 Luleåbor (2016) har finska rötter. Luleå kommun ingår i finskt förvaltningsområde sedan 2013, vilket innebär att kommunen har en särskild skyldighet att skydda och främja det finska språket och sverigefinländarnas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.^x

Sedan februari 2018 är Luleå kommun förvaltningsområde för även meänkieli och samiska.^{xi}

År 2017 tog Luleå kommun emot 371 nyanlända människor med uppehållstillstånd och året innan togs 248 emot. Kommunen har även strax under 100 platser för ensamkommande asylsökande barn.^{xii}

Notviken, Örnäset och Hertsön har högst andel utrikesfödda inom bostadsområdet i församlingen. Centrum har också många utrikesfödda till antalet. (Se *Tabell 1*.)

Bostadsområde	Folkmängd	Utrikesfödda	Andel utrikesfödda inom området
Hertsön	5 582	932	16,70%
Centrum	8 052	725	9,00%
Örnäset	3 056	557	18,23%
Notviken	2 530	501	19,80%
Björkskatan	4 414	421	9,54%
Bergviken	3 784	373	9,86%
Mjölkudden	3 526	351	9,95%
Skurholmen	4 465	348	7,79%
Malmudden	1 000	134	13,40%
Östermalm	1 243	129	10,38%
Lulsundet	975	46	4,72%
Karlsvik	257	17	6,61%
Totalt	38 884	4 534	11,06%

Tabell 1 Källa: Befolkningsstatistik 2016-12-31, Luleå kommun. Tabellen visar de områden som ingår i Luleå domkyrkoförsamling.

Socioekonomiska förhållanden

Det finns diakonala behov och utmaningar över hela församlingen.

I *Välfärdsredovisning 2012*, gör kommunen en jämförelse (se *Figur 4*) där några områden inom församlingen utmärker sig med lägre värden på flera punkter – exempelvis inkomstnivåer, andel arbetssökande och ohälsotal (sjukfrånvaro med mera). De områdena är Hertsön (inklusive Lerbäcken och Hertsölandet), Notviken (inklusive Mjölkudden och Karlsvik) och till viss del Örnäset (inklusive Malmudden, Skurholmen, Svartöstan, Lövskatan och Svartön).

Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018

JÄMFÖRELSE MELLAN DE OLIKA BOSTADSOMRÅDEN I KOMMUNEN

Valdeltagande Riksdagsvalet	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Inkomstnivåer Låg inkomst	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Utbildningsnivå Eftergymnasial utbildning	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Arbetsökande* Vuxna 18- 64 år	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Arbetsökande* Utrikes födda vuxna 18-64 år	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Arbetsökande* Ungdomar 18- 24 år	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Utbildningsnivå Elever behöriga till nationellt program	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ohälsotal Dagar med utbetalning från FK	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Hertsön	Örnäset	Centrum	Bergnäset	Notviken	Björkskatan	Gammelstad	Sunderbyn	Råneå

*Öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd.

Figur 4 Källa: Välfärdsredovisning 2012, Luleå kommun. Grönt visar vilka områden som fått hälsosammast resultat och rött tvärtom. Jämförelsen är endast mellan områdena och säger ingenting om läget jämfört med riket i stort. Områdena som nämns i undersökningen inkluderar även flera näraliggande områden. Exempelvis ingår även Mjölkudden och Karlsvik i området Notviken. Två bostadsområden från Nederluleå församling (Porsön och Bensbyn) ingår i Björkskatanens område.

Polisens trygghetsmätningar i Luleå kommun under åren 2006–2016 visar på en positiv utveckling främst på Hertsön men också i de andra bostadsområdena inom församlingen^{xiii}.

Kommunen har sedan 2007 drivit ett särskilt arbete för att minska segregation och utanförskap på framför allt Hertsön. Samverkan med näringsliv och föreningsliv är en viktig del i det.^{xiv}

Läs mer i församlingens *Diakonipastoral*.

Tendenser i samhället

Färre *medlemmar* i Svenska kyrkan och civilsamhället i stort...

Trenden i hela Svenska kyrkan är att antalet medlemmar sjunker, liksom i civilsamhället i övrigt^{xv}.

Luleå domkyrkoförsamling följer samma trend. Vid utgången av år 2017 var 28 969 av församlingsborna (ca 67 %) medlemmar i Svenska kyrkan^{xvi}.

De flesta som går ur Svenska kyrkan, nämner avsaknad av gudstro som ett skäl, enligt en studie av medlemsåret 2016. Skälen till att människor valt att gå med i Svenska kyrkan har varierat från individ till individ, men samtliga intervjuade vittnar om att inträdet i kyrkan har varit både viktigt och angeläget. Såväl för inträdare som utträdare är medlemskapet i Svenska kyrkan starkt förknippat med den egna identiteten.^{xvii}

Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018

... men växande vilja att engagera sig

Under de senaste åren har civilsamhället i Luleå visat sig allt mer aktivt. De sociala frågorna tycks väcka ett stort engagemang och en vilja att kunna hjälpa till. Olika nätverk av frivilliga har byggts upp under de senare åren. Människor organiserar sig oftare i mer lösa former än tidigare, mer sällan organisationer med styrelser.^{xviii}

Bilden av och kännedomen om Svenska kyrkan^{xix}

Svenska kyrkan arbetar med frågor som anses angelägna bland många och nära livsfrågor som i olika delar av livet rör varenda människa. Ändå upplever 40 % av Sveriges vuxna, att Svenska kyrkan varken är relevant eller samhällsnyttig. 60 % anser att Svenska kyrkan är samhällsnyttig, emedan bara 35 % anger att Svenska kyrkan är personligt relevant för dem själva. För de som *inte* upplever personlig relevans, kan Svenska kyrkan anses som utbytbar mot vilken annan samhällsnyttig institution som helst.

Upplevelsen att Svenska kyrkan *inte* är relevant för en själv, är vanligare i yngre grupper. Bland de unga vuxna 90-talisterna uppger 23% att kyrkan är relevant för dem själva. 90-talisterna är överrepresenterade bland de som lämnar kyrkan.

Genom sambandsanalyser i Svenska kyrkans statistiskt säkerställda material, lyfts följande attribut fram som leder till relevans och samhällsnytta samt vidare till vision och kärnvärden:

- Sätter ord på det som är viktigt för mig.
- Finns där för mig vid viktiga livshändelser.
- Hjälper människor att själva förändra sina liv.
- Fyller en viktig funktion i samhället.

I undersökningar lyfter människor fram vikten av att exempelvis besöka gamla och ensamma samt socialt arbete i olika former – samtidigt som kännedomen om att det är en del av Svenska kyrkans arbete är begränsad.

Tidens medielandskap förstärker effekten av filterbubblor – att vi bara lägger märke till sådant vi brukar vilja se. Det ställer högre krav på kommunikationen, om en vill synas för grupper som inte vanligtvis lägger märke till en. Det statistiska materialet talar för att Svenska kyrkan har låg synlighet idag, framför allt i yngre grupper.

De allra flesta som haft kontakt med Svenska kyrkan år 2016, även de som är tveksamma till eller tar avstånd från Svenska kyrkan, har haft det när de besökt en kyrkogård och/eller vid kyrkliga handlingar.

Är samhället mer oroligt och polariserat?

Det finns alltid flera perspektiv och sätt att beskriva samtiden. En bild av det samhälle vi lever i idag, är att osäkerheten stiger och polariseringen ökar.

Ordet "polarisering" nämnas allt oftare av stadspress i Sverige. Ökningen har skett successivt och 2017 förekom ordet nästan dubbelt så många gånger som 2010.^{xx}

När statsministern talade om rikets säkerhet i början på 2018, sa han att vi lever i en osäker tid i en föränderlig värld, där det globala säkerhetsläget försämrats. Statsministern tar upp att hoten blir bredare och tar nya former, världspolitiken skiftar snabbare, risken för kärnvapenkrig trappas upp samt att över 65 miljoner människor är på flykt runt om i världen.^{xxi}

Bilaga 2: Omvärldsanalys 2018

Frågan om invandring är en särskilt brännande fråga, både lokalt, nationellt och bortom landsgränserna. *Mångfaldsbarometern* som görs vid Högskolan i Gävle, visar på en ökad polarisering i svenskarnas attityder till invandrare. Enligt undersökningen har svenskarna successivt blivit allt mer positiva till invandring och en majoritet av befolkningen uppger att de är positiva till mångfald i samhället – samtidigt har andelen personer med extremt negativa attityder ökat.^{xxii}

Även inom Svenska kyrkan finns bilden av ökad polarisering. Frågor som syns i den nationella offentliga diskussionen är exempelvis: *Hur ska gudstjänsten se ut och hur ska Svenska kyrkan styras?*⁸ *Hur ska kristna förhålla sig till andra religioner?*⁹

Zygmunt Bauman (1925-2017) anses som en av 1900-talets mest inflytelserika sociologer. I dokumentären *The Swedish Theory of Love* av Erik Gandini, beskriver Bauman hur den individualistiska människan tränas från beroende in i oberoende. I samma veva som hon blir oberoende, förlorar hon förmågan att fungera och umgås med andra människor – att samtala, inse faktumet att människor är olika och att det finns många sätt att vara människa, att diskutera, komma överens, åstadkomma något tillsammans. Bauman menar att detta oberoende inte leder till lycka, utan "till tomhet, ett liv utan mening – och en fullständigt ofattbar leda". Istället lyfter han fram möjligheten att släppa oberoendet ersätta det med något som han kallar "det mycket trevliga ömsesidiga beroendet".^{xxiii}

⁸ Exempelvis debatten om Kyrkohandboken under 2010-talet.

⁹ Exempelvis *Mitt kors*-debatten under 2016 och debatten om muslimska böneutrop februari 2018.

Noter om källor

- ⁱ Luleå kommun: *Korta fakta om Luleå kommun 2017*
- ⁱⁱ Luleå kommuns statistikdatabas *Demografen*
- ⁱⁱⁱ Luleå kommuns webbplats: Bostadsförsörjning. Senast uppdaterad: 2018-02-20. Hämtad: 2018-03-02. <https://www.lulea.se/samhalle--gator/stadsplanering-och-utveckling/bostadsforsorjning.html>
- ^{iv} Ur Luleå kommuns webbplats om Kronan. Hämtad: 2018-03-02, <http://kronanlulea.se/om-kronan/>
- ^v *Svenska kyrkans statistikdatabas*, <http://statistik.svenskakyrkan.se>
- ^{vi} Luleå kommuns befolkningsstatistik 2016-12-31
- ^{vii} Luleå kommuns webbplats: *Luleå Gymnasieby*. Senast uppdaterad: 2018-02-12. Hämtad: 2018-03-06. <https://www.lulea.se/utbildning--forskola/gymnasieskola/lulea-gymnasieby.html>
- ^{viii} Luleå domkyrkoförsamlings *Diakonipastoral*, s. 13.
- ^{ix} Hämtat från Luleå kommuns webbplats 2018-03-06.
- ^x Nyhet från Luleå kommuns webbplats: *Med flaggan i topp*. Senast uppdaterad: 2016-02-24. Hämtad: 2018-03-06. <https://www.lulea.se/kommun--politik/nyheter/nyhetsarkiv/2016-02-23-med-flaggan-i-topp.html>
- ^{xi} Nyhet från Luleå kommuns webbplats: *Idag blir Luleå förvaltningsområde för meänkieli och samiska*. Senast uppdaterad: 2018-02-01. Hämtad: 2018-03-06. <https://www.lulea.se/kommun--politik/nyheter/nyhetsarkiv/2018-02-01-idag-blir-lulea-forvaltningsomrade-for-meankieli-och-samiska.html>
- ^{xii} Luleå kommuns webbplats: *Bostadssituationen för flyktingar i Luleå*. (Se not 8.)
- ^{xiii} Polisens trygghetsmätning Luleå kommun 2016.
- ^{xiv} Luleå kommuns *Välfärdsredovisning 2012*.
- ^{xv} Svenska kyrkans studie *Medlemmar i rörelse – en studie av förändringar i Svenska kyrkans medlemskår* från 2018.
- ^{xvi} *Svenska kyrkans statistikdatabas*, <http://statistik.svenskakyrkan.se>
- ^{xvii} Svenska kyrkans studie *Medlemmar i rörelse – en studie av förändringar i Svenska kyrkans medlemskår* från 2018.
- ^{xviii} Luleå domkyrkoförsamlings *Diakonipastoral*, s. 12.
- ^{xix} *Kommunikation som mission*, introduktionsföreläsning med Magdalena Widmark, Kyrkokansliet. Bygger på statistiskt säkerställt material. Föreläsningsunderlag: <https://internwww.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1387462>
- ^{xx} Retriever/Mediearkivet, enligt Johannes Lindvall, professor vid Lunds universitet <https://politologerna.wordpress.com/2017/12/22/lucka-22-polarisering-i-sveriges-riksdag/>
- ^{xxi} Regeringen: *Sveriges säkerhet i en ny värld*. Statsministerns tal från 14 januari 2018. Hämtad: 2018-03-06. <http://www.regeringen.se/tal/2018/01/sveriges-sakerhet-i-en-ny-varld/>
- ^{xxii} Nyhet på Sveriges radio: *Svenskarna allt mer polariserade i synen på invandring*. Senast uppdaterad: 2016-01-19. Hämtad: 2018-03-06. <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/667568?programid=1302>
- ^{xxiii} Ur filmdokumentären *The Swedish Theory of Love* av Erik Gandini.

Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018

Inledning

Jesus säger:

Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. (Ur Markusevangeliet 10:14).

Jesus välkomnade och inbjöd alla barn till gemenskap, lyssnade på barnen och lyfte fram barnen som goda exempel för de vuxna. Barnen har en särställning i kristen tro och ska därför vara medskapande och tas till vara på i all församlingsverksamhet.

Luleå domkyrkoförsamling vill lyfta fram barnkonventionens artikel 2 som handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras; utifrån kön, könsidentitet/könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Församlingen har tagit fram *Handlingsplan 0-18 år* samt *Diakonipastoral* år 2017. Dessa dokument är den huvudsakliga grunden för denna barnkonsekvensanalys.

Beskrivning

Omkring 10 procent av flickor, pojkar och unga män har någon form av psykisk ohälsa, utifrån uppgifter i Socialstyrelsens nationella hälso- och dataregister 2016. Motsvarande siffra för unga kvinnor är 15 procent.

Luleå är inget undantag. Studier har visat att det psykologiska välbefinnandet minskar i extremt individualistiska och sekulariserade samhällen. Den tillhörighet som barn och unga upplever i relation till samhället och till Svenska kyrkan hänger samman med hur de förstår sin omgivning, om de har en känsla av förankring, trygghet, kontinuitet och med möjligheten att få vara med och påverka. Allt hör ihop; barns andliga, kulturella och sociala identitet.

I samhället finns utsatthet av olika slag. Många barn växer upp i familjer där det finns problem med missbruk, psykisk ohälsa eller våld. I en registerstudie från 2013 följde man samtliga barn i ett antal årskullar i Sverige, till vuxen ålder. Närmare 8 procent av dessa barn hade under uppväxten en förälder med så allvarligt missbruk eller så svår psykisk sjukdom att hen fick sjukhusvård. Andelen berörda barn blir 17 procent om man dessutom inkluderar de föräldrar som haft öppenvårdskontakter med sjukhus för missbruk, eller som dömts i domstol på grund av rattfylleri eller narkotikabrott. Det är troligt att ännu fler barn berörs eftersom föräldrar kan ha problem med alkohol, narkotika och psykisk ohälsa utan att det leder till vård på sjukhus.

Enligt en undersökning från 2007 som *Statens beredning för medicinsk och social utvärdering* (SBU) gjort, har 1 av 10 flickor och 1 av 20 pojkar utnyttjats sexuellt. Det blir, lågt räknat, ungefär tre barn i en klass på 30 barn. *Allmänna barnhuset* gjorde en undersökning 2014, som visar att 1 av 5 barn utnyttjas sexuellt.

14 % av barnen i Luleå kommun lever i ekonomiskt utsatta familjer, det motsvarar drygt 1 900 barn. Av dessa lever närmare 700 barn med låg

Bilaga 3: Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018

inkomststandard, vilket innebär att familjens inkomst inte räcker till boende och nödvändiga levnadsomkostnader.

Luleå är en stad som växer kraftigt. De barnrikaste områdena är (2016):

- Hertsön/Lerbäcken, nära 1 600 i åldern 0-18 år
- Tuna/Mjölkudden, ca 1 200 i åldern 0-18 år
- Skurholmen/Örnäset, ca 1 200 i åldern 0-18 år

Luleå kommun arbetar för trygghetsskapande åtgärder, arbete med integration och inflytande samt hälsofrämjande arbete bland barn och unga.

Analys och slutsatser

Luleå domkyrkoförsamling vill verka för att barn och unga ska lära känna och leva med Gud. Det kräver att församlingen lyssnar både utåt och inåt, för att allt eftersom forma verksamheten efter hur samhället ser ut. Kyrkan är och har alltid varit i rörelse för att fullgöra sitt uppdrag.

När den psykiska ohälsan är så pass utbredd, vill Luleå domkyrkoförsamling vara med och skapa känsla för mening och sammanhang. Församlingen ska ge utsatta familjer och unga möjlighet till diakonalt samtalsstöd för grupp och individ. Församlingens anställda och volontärer ska arbeta tillsammans för barnens väl.

Hertsön och Mjölkudden är de barnrikaste områdena. Luleå domkyrkoförsamling vill därför satsa på gudstjänster och verksamheter som passar barn och deras vuxna i dessa områden. Samtidigt ska barn alltid känna sig välkomna till den kyrka de kommer, oavsett vilken kyrka det är. Särskilt Luleå domkyrka behöver anpassas bättre för barn och unga.

Församlingen har ett rikt utåtriktat arbete i förskolor och skolor, genom lektioner och mingel i lokalerna. Församlingen finns också representerad i skolornas krisgrupper. I arbetet med skolor möter församlingen många barn och unga. Luleå domkyrkoförsamling ska värna om detta arbete, genom att vårda relationerna och reflektera kring hur kyrkans identitet kommer till uttryck.

Barnverksamheten i församlingens lokaler utgörs mestadels av *Liten och stor* (0-6 år och deras vuxna), *Efter plugget* (7-12 år) och barnkörer. Det är verksamhet som skapar mening och samvaro för såväl vuxna som barn. Luleå domkyrkoförsamling ska vara lyhörd så att kraften läggs där behoven och förutsättningarna finns.

Utifrån kunskap om barnfattigdom och erfarenhet från barn och unga med särskild socioekonomisk utsatthet, ska Luleå domkyrkoförsamlingens konfirmandverksamhet och dess läger även fortsättningsvis vara avgiftsfria.

Ungdomar är rörliga. Luleå domkyrkoförsamling ska möta detta genom att ta vara på samverkansmöjligheter som stärker arbetet med konfirmander och andra ungdomar, såväl internt som externt.

För att ungdomarna ska kunna känna sig hemma i församlingen, behöver de utrymme – såväl rent fysiskt som socialt, idémässigt och andligt. Församlingen ska ta tillvara på ungdomarnas idéer och engagemang. För att lyfta fram ungdomarnas plats i gudstjänsten, ska ungdomsgruppen knytas närmare arbetet med gudstjänster.

Bilaga 3: Barnkonsekvensanalys Luleå domkyrkoförsamling 2018

Läger ger barn och unga värdefulla upplevelser. Luleå domkyrkoförsamling vill erbjuda trygga läger. Inför varje läger som församlingen planerar, ska en risk- och sårbarhetsanalys genomföras.

Framtagande: Barnkonsekvensanalysen är gjord under maj-juni 2018 av kyrkorådsledamöterna Yvonne Stålnacke och Lars Palo, domprost Charlott Rehnman samt verksamhetsledarna Birgitta Grönlund Berg och Mona Eriksson, med stöd av kommunikatör Charlotta Karlsson.

Senast uppdaterad: 2018-06-14.